

Portugisiska

TEXT & FOTO:
Staffan Eng

”Språket är mer känslösamt”

NÄR SVENSK-BRASILIANSKA Raquel Villagra Bill frågade efter *os banheiros*, 'toaletterna', på en restaurang i Portugal, möttes hon av oförstående blickar.

– På europeisk portugisiska betyder *banheiros* 'badvakter'. I Brasilien har vi vårt eget sätt att prata och använder ord som kanske inte finns i Portugal. Det kan lätt leda till missförstånd, säger Raquel Villagra Bill, som är journalist och lärare i portugisiska.

Hennes intryck är att europeisk portugisiska låter hårdare och är mer konservativ än den brasilianska motsvarigheten, eftersom den bevarar ord och stavningar som inte längre används i Brasilien.

Men jämfört med svenskan upplever hon att all portugisiska är spontan och känslösam. Ordföljden är friare, och hon menar att det finns en rikare vokabulär för känslor.

Ett uttryck som används mycket är till exempel *eu adoro*, som är starkare än 'jag tycker om', men svagare än 'jag älskar'. Diminutiv, som *Raquelzinha*, 'lilla Raquel', är också vanliga för att uttrycka tillgivenhet.

– Samtidigt låter vissa ord inte lika starka som i svenskan. Om vi blir arga kan vi säga 'jag hatar dig' utan att mena det. När jag sa det till min dåvarande svenska man pratade han inte med mig på två veckor.

Raquel Villagra Bill är journalist, modersmåslärare och lärare på Folkuniversitetet i Stockholm.

6

LYSSNA!
på portugisiska:
[spraktidningen.se/
portugisiska](http://spraktidningen.se/portugisiska)

fakta om portugisiska

Skillnaderna mellan europeisk och brasiliansk portugisiska kan leda till missförstånd.

Antal talare:

Portugisiskan är, med sina 224 miljoner talare, världens sjätte största modersmål. Den är officiellt språk i Portugal, Brasilien, Angola, Moçambique, Guinea-Bissau, Kap Verde, Östtimor, Ekvatorialguinea, regionen Macao i Kina samt São Tomé och Príncipe. Dessutom talas språket i den indiska delstaten Goa. I Sverige har omkring 10 000 personer portugisiska som modersmål.

Historia:

Språket utvecklades ur de romanska dialekter som talades i Galicien och norra Portugal. På 1500-talet

spreds det genom Portugals koloniala expansion och fungerade fram till 1800-talet som ett internationellt handelsspråk även utanför det egna språkområdet. Det gav dessutom upphov till flera kreolspråk.

Uttal:

Liksom franskan har portugisiskan *nasalvokaler*, som uttalas via näsan. Dessa förekommer i stavelser som slutar på *m* eller *n* samt i vokaler med ett tildetecken, som i orden *bem*, 'bra', och *pão*, 'bröd'. I europeisk portugisiska utelämnas ofta obetonade vokaler. Ordet *perceber*, 'uppfatta', uttalas då "prsrber".

Grammatik:

Portugisiskan utmärker sig genom att verbens infinitivformer har personböjning: uttrycket *para conseguir*, 'för att uppnå', blir *para conseguirmos* om det syftar på 'oss' och *para coseguirem* om det syftar på 'dem'. Till skillnad från romanska släktingar bevarar språket latinets pluskvamperfektform, som i *cantara*, 'hade sjungit'.

Brasiliansk portugisiska:

I brasiliansk portugisiska uttalas stavelserna *te* och *de* som "tji" och "dji", samtidigt som avslutande *l* låter som "o", och *r* ibland som "h". *O Brasil*, 'Brasilien', uttalas alltså "o brazío" och *de Rio*, 'från Rio', uttalas ofta "dji hío". Skillnader finns även i ordförord, stavning och grammatik.

Liten ordlista:

oi!/olá = 'hej!'
sair = 'gå ut', av latinets *salire* – förlusten av latinets *l*-ljud mellan vokaler är typisk *armazém* = 'lagerlokal', av arabiskans "almahazan" – portugisiskan har många arabiska lån
ananás = 'ananas', från *naná* i det brasilianska ursprungsspråket tupí-guaraní
rapariga = 'flicka' i Portugal men 'prostituerad' i Brasilien – skillnader i ordens betydelse kan leda till missförstånd
não é a minha praia = 'det är inte min sandstrand', vilket betyder ungefär 'det är inte i min smak'